

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

14.11.2013

B7-0494/2013

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį

dėl Dohos vystymosi darbotvarkės dabartinės padėties ir pasirengimo
devintajai PPO ministrų konferencijai
(2013/2740(RSP))

Vital Moreira, Pablo Zalba Bidegain
Tarptautinės prekybos komiteto vardu

RE\1009822LT.doc

PE519.394v01-00

LT

Susivieniję įvairovėje

LT

Europos Parlamento rezoliucija dėl Dohos vystymosi darbotvarkės dabartinės padėties ir pasirengimo devintajai PPO ministrų konferencijai (2013/2740(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) ministrų deklaraciją, priimtą 2001 m. lapkričio 14 d. Dohoje,
  - atsižvelgdamas į PPO ministrų deklaraciją, priimtą 2005 m. gruodžio 18 d. Honkonge,
  - atsižvelgdamas į savo 2006 m. balandžio 4 d. rezoliuciją dėl Dohos derybų raundo įvertinimo pasibaigus PPO ministrų konferencijai Honkonge¹,
  - atsižvelgdamas į savo 2008 m. balandžio 24 d. rezoliuciją dėl siekio reformuoti Pasaulio prekybos organizaciją²,
  - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Dohos vystymosi darbotvarkės (Dohos darbotvarkė), ypač į 2008 m. spalio 9 d.³, 2009 m. gruodžio 16 d.⁴ ir 2011 m. rugsėjo 14 d.⁵ rezoliucijas,
  - atsižvelgdamas į 2013 m. gegužės 29 d. per Parlamentinės konferencijos PPO klausimais iniciatyvinio komiteto 28-ąją sesiją priimtą deklaraciją,
  - atsižvelgdamas į pareiškimus, padarytus per 2013 m. balandžio 11 ir birželio 3 d. vykusius Prekybos derybų komiteto (PDK) neoficialius posėdžius ir 2013 m. liepos 22 d. vykusį PDK oficialų posėdį,
  - atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Tūkstantmečio vystymosi tikslus,
  - atsižvelgdamas į 4-ąją visuotinę pagalbos prekybai peržiūrą, kuri vyko 2013 m. liepos 8–10 d.,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi Dohos derybų raundas buvo pradėtas 2001 m. siekiant sukurti naujas prekybos galimybes, sugriežtinti daugiašalės prekybos taisykles ir ištaisyti esamus prekybos sistemos pusiausvyros sutrikimus derybų metu dėmesį sutelkiant į besivystančių šalių ir ypač mažiausiai išsivysčiusių šalių (MIŠ) poreikius ir interesus; kadangi šie tikslai grindžiami įsitikinimu, kad teisingesnėmis taisyklėmis paremta daugiašalė sistema galėtų prisidėti siekiant sąžiningos ir laisvos prekybos, kuria būtų skatinamas ekonomikos

---

¹ OL C 293 E, 2006 12 2, p. 155.

² OL C 259 E, 2009 10 29, p. 77.

³ OL C 9 E, 2010 01 15, p. 31.

⁴ OL C 286 E, 2010 10 22, p. 1.

⁵ OL C 7 E, 2012 01 10, p. 105.

vystimasis visuose žemynuose ir mažinamas skurdas,

- B. kadangi ES nuolat propagavo tvirtą daugiašalėmis taisyklėmis grindžiamą požiūrį į prekybą, taip pat pripažindama, kad taikant papildomus metodus, pvz., pasinaudojant dvišaliais, regioniniais ir tik tarp kai kurių PPO šalių sudaromais susitarimais (jeigu jie atitinka PPO reikalavimus), taip pat gali būti skatinama atverti prekybą, ypač pradėdant liberalizuoti politikos sritis, kurių klausimus ne taip išsamiai sprendžia PPO, atnaujinti taisykles ir drausmę jose, ir remti daugiašalę sistemą,
- C. kadangi PPO ir PPO susitarimuose įtvirtintos taisyklės atliko svarbų vaidmenį siekiant išvengti visapusiško ir plačiai paplitusio protekcionizmo kaip atsako į sunkiausią nuo praėjusio amžiaus ketvirtąjo dešimtmečio finansų ir ekonomikos krizę,
- D. kadangi atvirą ir sąžiningą daugiašalę prekybą labiau varžo įvairios netarifinės kliūtys, o ne prekybos muitų tarifai, kurių iš esmės atsisakoma dėl globalizacijai pažangos,
- E. kadangi 2008 m. liepos mėn. pabaigoje užstrigo PPO ministrų derybos, kurių metu buvo siekiama baigti Dohos derybų raundą,
- F. kadangi per pastaruosius metus buvo dedamos pastangos ir imamasi iniciatyvų siekiant suteikti būtiną akstiną įstrigusiai Dohos vystymosi darbotvarkei,
- G. kadangi devintoji PPO ministrų konferencija vyks 2013 m. gruodžio 3–6 d. Indonezijoje,
  - 1. pakartoja, kad yra visapusiškai įsipareigojęs siekti ilgalaikės naudos, gaunamos laikantis daugiašališkumo principo, bet remia PPO struktūrinę reformą, kuri reikalinga kaip geresnis bendromis taisyklėmis grindžiamas, atviros, teisingos ir nediskriminacinės prekybos sistemos, kurioje būtų labiau atsižvengžiama į MVĮ vaidmenį ir interesus, garantas;
  - 2. pabrėžia, kad sistemiškai svarbu devintojoje ministrų konferencijoje pasiekti plačių užmojų ir darnių rezultatų, kurie būtų priimtini visoms PPO narėms ir padėtų sukurti pagrindą tolesnėms daugiašalėms deryboms;
  - 3. ragina parengti prekybos darbotvarkę, kuri visų labai būtų grindžiama laisva ir sąžininga prekyba ir pagal kurią vystymasis būtų pagrindinis proceso veiksnys; pabrėžia, kad vedant derybas svarbu visapusiškai atžvelgti į konkrečius mažas pajamas gaunančių besivystančių šalių ir MIŠ poreikius ir interesus; pakartoja, kad būtina užtikrinti, jog specialiojo ir diferencinio režimo principas būtų neatskiriama dalis visais derybų lygmenimis ir atspindėtų įvairius PPO narių ekonominio vystymosi lygius, kaip nustatyta Dohos ministrų deklaracijos 44 dalyje; mano, kad reikšmingos specialiojo ir diferencinio režimo nuostatos turėtų būti dar aiškiau apibrėžtos, nuolat persvarstomos ir tikslingos;
  - 4. mano, kad prekybos liberalizavimas – svarbi priemonė siekiant tvaraus ekonomikos augimo ir plėtros, tačiau liberalizuojant prekybą reikia taip pat įgyvendinti tinkamą gretutinę politiką, kuri apimtų makroekonominės ir mikroekonominės intervencijas, įskaitant biudžeto skaidrumą, fiskalinę politiką ir vienodą apmokestinimą, administracinį supaprastinimą, švietimą ir mokymą, institucines reformas bei socialinę politiką, siekiant gauti kuo daugiau naudos įgyvendinant prekybos reformas ir kuo geriau tą naudą

paskirstyti ir siekiant veiksmingai kompensuoti bet kokią neigiamą poveikį;

5. pabrėžia, kad PPO narės pripažino, jog vis dar esama šalių, kurios neturi žmogiškųjų, institucinių arba infrastruktūrinių pajėgumų, kad galėtų veiksmingai dalyvauti tarptautinėje prekyboje, todėl įgyvendinant daugiašalę sistemą reikia taip pat didinti prekybos pajėgumus – tai nepaprastai svarbus Dohos vystymosi darbotvarkės papildymas; tačiau mano, kad ir toliau reikėtų teikti prioritetą pagalbai šalims, siekiančioms prisijungti prie PPO;
6. atsižvelgdamas į tai, pabrėžia sėkmingą pagalbos prekybai iniciatyvos vaidmenį; apgailestauja, kad nuo tada, kai 2005 m. pradėta įgyvendinti ši iniciatyva, 2011 m. dėl finansų krizės pirmą kartą buvo sumažinta įsipareigojimų suma, todėl mažiau paramos buvo skiriama dideliems ekonominės infrastruktūros projektams ir sumažėjo transporto bei energetikos sektoriams numatyti įsipareigojimai; pažymi, kad technine pagalba prekybai ir daugiašalėmis iniciatyvomis, pavyzdžiui, PPO sukurtomis bendromis tarifų lengvatų sistemomis, galima kompensuoti šį įsipareigojimų sumažėjimą; ragina PPO valstybes nars, ypač išsivysčiusias šalis ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalis, kuo labiau tuo naudotis;
7. pabrėžia, kad būtina atnaujinti PPO sistemą atsižvelgiant į MVĮ poreikius tarptautinėje prekyboje ir į poreikį supaprastinti tiek palankesnių prekybos sąlygų sudarymo taisykles, tiek tarptautinio arbitražo teismų sistemą, siekiant išvengti sunkumų dėl ginčų su kai kurių PPO narių muitinės ar prekybos įstaigomis;
8. atkreipia dėmesį į ketvirtąją pagalbos prekybai peržiūros konferenciją, kuri 2013 m. liepos mėn. vyko Ženevoje ir kurioje paaiškėjo, kokią naudą besivystančios šalys gauna iš pasaulinių vertės grandinių; vis dėlto atkreipė dėmesį į tai, kad šios konferencijos dalyviai nustatė su prekyba susijusius apribojimus, dėl kurių besivystančių šalių įmonės negali prisijungti prie vertės grandinių arba plėtoti savo verslo jose, pavyzdžiui, netinkamos infrastruktūros, didelių transporto ir laivybos išlaidų, nedidelių galimybių gauti prekybos finansavimą, nesugebėjimo pritraukti tiesioginių užsienio investicijų, lyginamojo pranašumo stokos ir didelių patekimo į rinką išlaidų nulemtus apribojimus;
9. pripažįsta žemės ūkio sektoriaus svarbą; mano, kad ES turėtų remti priemones, kuriomis sprendžiami tikro besivystančių šalių susirūpinimo dėl apsirūpinimo maistu klausimai; primena, kad todėl ES turėtų užtikrinti įvairių kryptių ES išorės veiksnių politikos, o būtent vystymosi politikos ir bendros prekybos politikos, suderinamumą, kaip įtvirtinta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 205–208 straipsniuose ir Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnyje, atsižvelgdama į ES valstybių narių ir besivystančių šalių poreikius ir rūpimus klausimus;
10. ragina išsivysčiusias valstybes ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalis sekti ES iniciatyvos „Viskas, išskyrus ginklus“ pavyzdžiu ir siūlyti mažiausiai išsivysčiusioms šalims (MIŠ) ateiti į savo rinkas netaikant jokių muitų ir kvotų, ir užtikrinti, kad būtų įgyvendinama MIŠ taikoma išimtis paslaugų srityje;
11. mano, kad privalomas susitarimas dėl palankesnių prekybos sąlygų būtų labai naudingas visoms PPO narėms ir ypač besvystančioms šalims ir atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams, nes juo būtų padidintas skaidrumas ir teisinis tikrumas ir sumažintos

administracinės išlaidos bei muitinės procedūrų trukmė, o tai padėtų jiems visapusiškai pasinaudoti galimybėmis, kurias teikia gausėjančios regioninės ir pasaulinės tiekimo grandinės, taip pat MVI būtų sudarytos galimybės pasinaudoti atviresnėmis rinkomis; atkreipia dėmesį į tai, kad besivystančioms šalims ir toliau turėtų būti užtikrintas gebėjimų stiprinimas ir techninė pagalba siekiant sudaryti joms sąlygas didinti savo gamybos pajėgumus ir vertės grandinėse pasinaudoti didesne pridėtinės vertės dalimi;

12. primena, kad naujausiame ES užsakytame Dohos vystymosi darbotvarkės poveikio tyrime nustatyta, kad prekybos palengvinimas ekonominiu požiūriu galėtų duoti tiek pat naudos, kiek bendras prekių ir paslaugų liberalizavimas; primena, kad vien pagerinus muitinių procedūras galima papildomai padidinti pasaulio BVP 68 mlrd. EUR ir kad daugeliui besivystančių šalių prekybos palengvinimas atneštų didžiausią naudą;
13. mano, kad PPO lygmeniu derėtų teikti pirmenybę prekybos ir investicijų kliūtims, su kuriomis susiduria paslaugų sektoriai, be kita ko, IRT ir telekomunikacijų, profesinių ir verslo paslaugų, finansinių paslaugų, elektroninės prekybos, statybos, mažmeninės prekybos bei platinimo sektoriai; šios netarifinės priemonės, įskaitant nacionalines taisykles, nuosavybės apribojimus ir įvairias kovas su krize priemones (taip pat diskriminacines nuostatas viešųjų pirkimų srityje), yra itin svarbios atsižvelgiant į didesnę paslaugų sektoriaus pridėtinę vertę ir ES, kaip didžiausios paslaugų eksportuotojos, padėtį;
14. todėl palankiai vertina tai, kad pradėtos derybos dėl tarp kai kurių PPO narių sudaromo susitarimo dėl prekybos paslaugomis (angl. TISA), kuris atitinka aštuntosios ministrų konferencijos tikslą ieškoti naujų būdų, kaip PPO narės galėtų toliau liberalizuoti prekybą paslaugomis; pabrėžia ES įsipareigojimą skatinti veiksmus šioje srityje ir siekti TISA daugiašališkumo užtikrinant, kad į jį būtų įtrauktos Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis (GATS) pagrindą sudarančios apibrėžtys, taisyklės ir principai; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti, jog kiekvienas susitarimas būtų plataus užmojo ir kad juo turėtų būti išplečiama taikymo sritis ir numatomos išsamesnės taisyklės dėl prekybos paslaugomis liberalizavimo, išsaugant PPO narių nacionalinės politikos tikslus ir jų teisę reguliuoti bendrajam interesui svarbias paslaugas ir prisiimti dvišalius ir kai kurių PPO narių prisiimamus daugiašalius tarpusavio įsipareigojimus, o rezultatas turėtų būti tvirtai susietas su PPO struktūra;
15. mano, kad technologijų perdavimas galėtų paskatinti ekonomikos augimą ir prekybą; todėl apgailestauja dėl sprendimo sustabdyti derybas dėl Informacinių technologijų susitarimo išplėtimo; jis būtų apėmęs principus dėl netarifinių kliūčių ir būtų taikomas platesniam produktų asortimentui bei didesniai skaičiui šalių; primygtinai ragina visas derybų šalis pasistengti išspręsti nesutarimus ir vėl pradėti derybas;
16. teigiamai vertina tarp kai kurių PPO narių sudaryto daugiašalio susitarimo dėl vyriausybės viešųjų pirkimų persvarstymą, kaip susitarta 2012 m. kovo mėn. ir pripažįsta, kad svarbu siekti, jog ES iki devintosios ministrų konferencijos ratifikuotų persvarstytą vyriausybės viešųjų pirkimų susitarimą, kad persvarstytas susitarimas galėtų įsigaliooti iki 2014 m.; mano, kad nustačius aiškesnes ir griežtesnes sutarčių sudarymo tvarkos taisykles bus užtikrinama daugiau skaidrumo viešųjų pirkimų srityje, be to, išplėtus taikymo sritį aprėpiant daugiau prekių, paslaugų ir subjektų, bus sudaryta geresnių galimybių

susitarimą pasirašiusioms šalims; ragina PPO nares, ypač besivystančias šalis ir dabartines stebėtojas pagal susitarimą dėl vyriausybės viešųjų pirkimų, apsvaustyti prisijungimą prie susitarimo, kad jos galėtų pasinaudoti naujomis besivystančioms šalims numatytomis nuostatomis, kuriomis didinamas lankstumas, ir visapusiškai pasinaudoti susitarimu;

17. palankiai vertina 2013 m. birželio mėn. priimtą tinkamą sprendimą mažiausiai išsivysčiusioms šalims pratęsti atleidimo nuo Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS), taikymo laikotarpį dar aštuoneriais metais iki 2021 m. liepos 1 d., nes tai papildomas būdas užtikrinti, kad pasaulinė prekybos sistema nebūtų įgyvendinama visiems taikant vienodą metodą, bet būtų atsižvelgiama į kiekvienos besivystančios šalies ypatumus;
18. ragina PPO nares aktyviai remti PPO pastangas sukurti veiksmingus ir efektyvius darbo ryšius ir glaudžiau bendradarbiauti su kitomis tarptautinėmis organizacijomis, kurių veikla susijusi su pasaulinėmis derybomis dėl prekybos, ypač su Tarptautine darbo organizacija, Pasaulio sveikatos organizacija ir JT ir jos agentūromis bei organais, pvz., Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencija, Maisto ir žemės ūkio organizacija, Jungtinių Tautų aplinkos programa, Jungtinių Tautų vystymo programa ir Jungtinių Tautų bendrąja klimato kaitos konvencija, taip pat su TVF, Pasaulio banku ir EBPO, siekiant užtikrinti savitarpio pagalbą ir sąveiką sprendžiant prekybos ir su prekyba nesusijusius klausimus; pritaria tam, kad būtų dedamos pastangos siekiant priimti tarptautinius standartus ir bendradarbiauti reglamentavimo srityje;
19. prašo išsamiai išnagrinėti, kaip būtų galima geriau spręsti su prekyba nesusijusias problemas taikant PPO taisykles, kad PPO narės, išsaugodamos galimybę patekti į rinką, galėtų siekti teisėtų politinių tikslų; todėl pabrėžia, kad turėtų būti tvirtai remiamos pastangos priimti tarptautinius standartus ir besivystančioms šalims turėtų būti padedama siekiant, kad jos galėtų šių standartų laikytis;
20. yra įsitikinęs, kad tai, jog besivystančios šalys nepakankamai diferencijuojamos, nors jų ekonominis išsivystymas ir individualūs poreikiai labai skiriasi, gali tapti kliūtimi siekiant priimti veiksmingas priemones dėl šių šalių pagal Dohos derybų raunde paskelbtą tikslą ir turėti neigiamų padarinių toms besivystančioms šalims, kurioms labiausiai reikia pagalbos; ragina pažangesnes besivystančias šalis prisiimti dalį atsakomybės jau dabartiniame raunde ir prisidėti atsižvelgiant į savo išsivystymo lygį ir sektorių konkurencingumą;
21. mano, kad derėtų rimtai apsvaustyti klausimą, ar reikėtų pagal objektyvius kriterijus, susijusius ne tik su bendruoju nacionaliniu produktu, suskirstyti ne tik besivystančias šalis, bet ir visas kitas PPO nares į kategorijas ir pakategores, kad būtų galima diferencijuotai taikyti esamus susitarimus arba susitarimus, dėl kurių šiuo metu deramasi;
22. mano, kad nepaprastai svarbu užbaigti užsitęsusių Dohos derybų raundą įgyvendinant su vystymusi susijusius įgaliojimus; todėl ragina visas PPO nares, atsižvelgiant į šį galutinį tikslą, apsvaustyti visas galimybes, kad būtų pasiektas darnus rezultatas;
23. primygtinai ragina, kad ES toliau imtųsi vadovaujamo vaidmens skatindama realią dabartinių PPO derybų pažangą, siekdama netolimoje ateityje visiškai užbaigti Dohos vystymosi derybų raundą ir palengvindama visavertį mažiausiai išsivysčiusių šalių

- dalyvavimą pasaulinėje prekyboje, tarpininkaudama derinant įvairias PPO narių pozicijas;
24. pabrėžia nepaprastą PPO svarbą įgyvendinant privalomus įsipareigojimus ir užtikrinant tų įsipareigojimų vykdymą, taip pat sprendžiant prekybos ginčus;
  25. mano, kad PPO narės vis dėlto turėtų dėti dar daugiau pastangų kitose Dohos ministrų deklaracijoje nurodytose srityse, pvz., prekybos su aplinkosauga susijusiomis prekėmis ir paslaugomis, nes taip būtų labai prisidedama siekiant tvaraus vystymosi ir kovojant su klimato kaita; ragina PPO nares atkreipti dėmesį į APEC su aplinkosauga susijusių prekių sąrašą; primygtinai ragina, kad ES toliau darytų spaudimą siekiant sudaryti su aplinkosauga susijusių technologijų susitarimą, kurio tikslas – sumažinti muitų tarifus su aplinkosauga susijusių technologijų gaminiais, ir siektų, kad būtų paaiškintas PPO taisyklių ir daugiašalių aplinkosaugos susitarimų teisinis santykis;
  26. ragina Komisiją ir Tarybą užtikrinti, kad Parlamentas ir toliau galėtų aktyviai dalyvauti rengiant devintąją ministrų konferenciją, vyksiančią 2013 m. gruodžio 3–6 d. Balyje, jam būtų skubiai teikiama naujausia informacija ir, jei reikia, vykstant ministrų konferencijai su juo būtų konsultuojamasi; ragina Komisiją toliau teikti atitinkamus argumentus PPO narėms, kad šios didintų parlamentinio aspekto svarbą PPO organizacijoje;
  27. ragina PPO nares užtikrinti demokratinį teisėtumą stiprinant PPO parlamentinį aspektą; todėl pabrėžia, kad būtina užtikrinti geresnes parlamentų narių galimybes susipažinti su prekybos derybomis, dalyvauti rengiant ir įgyvendinant PPO sprendimus ir užtikrinti deramą prekybos politikos priežiūrą savo piliečių labui; atitinkamai ragina įsteigti nuolatinę Europos Parlamento narių delegaciją PPO;
  28. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams ir PPO generaliniam direktoriui.